

A2/1F - Werkwoorden Theorie (2) Vormen van het werkwoord pagina 1

Werkwoorden hebben verschillende vormen. Ze komen dus op verschillende manier te voorschijn in een zin.

1^e. Het hele werkwoord, of de infinitief

1^e. Het hele werkwoord, of de infinitief, de vorm dus die in het woordenboek staat. Deze eindigt altijd op **-en** of **-n** : *eten, drinken, lezen, luisteren, gaan, zien, enz.*

Je gebruikt het hele werkwoord:

a. als persoonsvorm bij een onderwerp, dat meervoud is: WIJ, JULLIE, ZIJ, DE MENSEN, DE DINGEN

*De mensen **staan** in de rij.*

*Wij **luisteren** naar de radio.*

b. Na een aantal hulpwerkwoorden : *gaan, zullen, moeten, mogen, willen, kunnen, laten* enz.
*Ze **zullen** om 10 uur klaar **staan**. Je **moet** om 6 uur naar de radio **luisteren**.*

c. Na **om te** : *Hij probeert om op tijd **te komen**.*

2e. De **persoonsvorm** van het werkwoord, is de vorm die past bij het **onderwerp van de zin**. Deze vorm verandert ook in de **verschillende tijden**. In elke zin staat altijd maar 1 persoonsvorm.

TEGENWOORDIGE TIJD:	VERLEDEN TIJD:
<p>A) Is het onderwerp MEERVOUD ? => persoonsvorm is gelijk aan infinitief of hele werkwoord : wij lopen naar school, ze gaan naar huis.</p>	<p>A) Is het onderwerp MEERVOUD ? => persoonsvorm eindigt op: -en: wij liepen naar school, ze gingen naar huis. (bij de <u>onregelmatige of sterke werkwoorden</u>). Bij de <u>zwakke of regelmatige werkwoorden</u> eindigen ze op: -den: <i>luisterden, toonden, huilden.</i> -ten: <i>lachten, knipten, kostten, lasten</i></p>
<p>B) Is het onderwerp het woordje IK* ? → persoonsvorm is gelijk aan <u>hele werkwoord zonder -en (of -n)</u>: ik loop naar school , ik zie een hond. *Dit geldt ook wanneer het woordje je of jij <u>achter</u> de persoonsvorm staat. Dan krijg je ook de ik-vorm: Luister je naar de radio. Hoeveel krijg je per uur?</p>	<p>B) Is het onderwerp ENKELVOUD ? => persoonsvorm is bovenstaande vorm <u>zonder -en</u>: ik liep naar huis, ik ging naar binnen. of zonder -n: <i>luisterde, lachte</i></p>

A2/1F - Werkwoorden Theorie (2) Vormen van het werkwoord pagina 2

<p>C) Is het onderwerp iets ander als A of B → Persoonsvorm is de IK-vorm + T: <i>De man loopt naar de auto. Loop+t</i> <i>Hij ziet de kinderen niet. Zie+t</i></p> <p>uitzondering: <i>hij wil , hij kan , hij zal, hij mag</i></p>	<p>zie B</p>
--	--------------

**Als je de tijd en/of het onderwerp verandert, verandert ook de persoonsvorm.
 Dat is dus ook een manier om de persoonsvorm in een zin te vinden.**

LET OP bij de werkwoorden *hebben* en *zijn*. Deze hebben meer onregelmatige vormen!

HEBBEN – *ik heb – jij hebt – u heeft – zij heeft , wij hebben*
Ik had- wij hadden
 ZIJN : *ik ben – jij bent – u bent , hij is , wij zijn*
Ik was, wij waren

3^e. Het voltooid deelwoord

Zodra je een voltooide tijd gebruikt, (dat is een verleden tijd met een vorm van het hulpwerkwoord HEBBEN of ZIJN) heb je ook een **voltooid deelwoord** nodig.

- Een **voltooid deelwoord begint vaak met *ge-***
 Maar er zijn ook voltooid deelwoorden die met ***be-, ont-, her-, ver-*** enz beginnen.
- Een **voltooid deelwoord heeft altijd een hulpwerkwoord (vorm van ZIJN ,WORDEN of HEBBEN) bij zich.** Ze staan in een zin vaak niet bij elkaar.

*Ik liep naar huis .Ik **ben** naar huis **gelopen**.*
*Ik wandelde een uur. Ik **heb** een uur **gewandeld**.*
*Het huis **wordt** volgende maand **geschilderd**.*

Let op: Een werkwoord kan verschillende persoonsvormen vormen (***lopen, loop, loopt***) , maar heeft maar één infinitief (***lopen***) en maar één voltooid deelwoord. (***gelopen***).